Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Sant Climent de Vallcebre o de la Torre de Foix

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al lloc de la Torre de Foix
Emplaçament	Damunt del màs de la torre als plans homònims. S'hi arriba per la pista que va al Jou.
Alçada:	946,7

Coordenades:

Latitud:	42.20905
Longitud:	1.85798
UTM Est (X):	405730
UTM Nord (Y):	4673618

Classificació

Número de fitxa	08099-132
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Romànic Gòtic Barroc
Segle	XI-XII
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Restaurat recentment per SPAL. Se n'han consolidat les parets, cosit les fissures i se n'ha refet la volta esfondrada en formigó i s'ha cobert amb teula ceràmica
Protecció	Inexistent
Número inventari Generalitat i altres inventaris	Si. Núm.3409 IPAC (Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya)
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada

Titular: Parròquia de Sant Llorenç. Plaça de l'església, 1. 08694 (Guardiola de Berguedà)

Fitxes associades:

Torre de Foix

Elements arquitectònics i restes d'enteixinats de la Torre de Foix

Autoria de la fitxa Pere Cascante i Torrella

Data de registre de la fitxa: dt., 07/03/2017 - 01:00

Descripció

Es tracta d'un edifici que malgrat estigui en un avançat estat de ruïna manté els trets característics de l'arquitectura romànica. Consta d'una sola nau capçada a llevant per un absis semicircular cobert amb volta de quart d'esfera i amb una finestra de doble esqueixada orientada a llevant. Aprofitant el gruix dels murs s'obren un seguit de capelles o arcosolis coronats en arc de mig punt i amb restes pictòriques. La porta d'entrada emmarcada per dos arcs cecs està presidida per un esvelt campanar de cadireta de dos ulls que ocupa l'amplada de la nau i li configura un aspecte molt característic. Conserva traces de la volta de canó que hauria cobert la nau així com algunes lloses de la seva coberta. Segons l'aparell dels seus murs a base de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i formant filades més aviat regulars permet datar aquest temple a mitjans del segle XI. A la capçalera hi ha un fris decoratiu en dent de serra sota el ràfec de la teulada. Conserva restes del mobiliari litúrgic amb algunes capelles amb restes d'altars de guix i decoració pictòrica de tipus neoclàssic i també el retaule major. A la paret de migdia es conserva l'antiga porta d'entrada composta per un arc de mig i muntants de pedra, avui cegada.

Observacions:

Aquest edifici que esta essent objecte de restauracions per part de SPAL (Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona) essent consolidat amb cura on se n'ha tornat a refer l'antiga volta amb ciment armat per diferenciar la part de pedra i cobert la teulada amb teula ceràmica. Se n'han cosit les esquerdes i tapat les fissures de manera que avui dia està fora de perill d'esfondrament. Arran dels treballs de restauració se n'han sanejat els paraments i hi podem apreciar diferents fases constructives. Així a la façana sud i nord es pot veure una primera fàbrica propera a la capçalera amb aparell de carreuons que sembla correspondre a una obra del segle XI i la part de més a ponent amb l'antiga porta d'entrada coronada per un arc adovellat de mig punt i un pilar adossat que sembla pertànyer a la fàbrica consagrada al 1140. Finalment la part de ponent està molt retocada amb decoració a la façana mitjançant dos arcs cecs ens faria pensar en un hipotètic campanar de torre situat als peus de la nau que quedaria reemplaçat per l'esvelta espadanya actual a mitjans del segle XVIII. De l'església en procedeix una pica baptismal, exposada avui a Sant Llorenç i encara visible en algunes fotografies de mitjans dels anys setanta. Va ser extreta per Mn. Enric Bartrina.

Història

Antigament se l'anomenava Sant Climent de Vallcebre, ja que el terme torre de Foix es va afegir al segle XIV quant els senyors de Foix construïren la casa forta que hi ha al costat. Les referències més antigues que tenim són de l'any 983 coincidint amb la consagració del monestir de Sant Llorenç on passa a formar part del seu domini. Consta que l'any 1004 Guifré comte de Cerdanya i Oliva, abat de Ripoll donaren al monestir de Sant Llorenç, 18 masos situats al terme de Sant Climent Segons Serra i Vilaró, d'aquesta església en conservem el trasllat de l'acta de consagració feta l'any 1042 per l'arquebisbe de Narbona, l'abat

de Sant Llorenç i el comte de Cerdanya amb les afrontacions del seu terme el qual limitava amb el riu Llobregat i la via Berguedana a l'est, al sud amb el riu Eina (actual riera de saldes) i a l'oest amb el "grau de marvà i el riu de Ralp" coincidint amb l'estret de Vallcebre. En aquesta consagració s'esmenta que s'hi trobaren les relíquies de santa Maria, i els vestit de Sant Climent, Sant Vicenç i Sant Marçal que van ser consagrats en un altar pel bisbe Eriball d'Urgell i l'arquebisbe de Narbona. El lloc i l'església de Sant Climent de Vallcebre devien quedar inclosos en el terme del castell de Fígols, car l'any 1062 l'arxiprevere Ramon va fer donació al monestir de Sant Llorenç prop Bagà d'un alou, situat al comtat de Berga, a Vallcebre, dins els límits del castell esmentat. Aquesta propietat de dimensions bastant grans, limitava a l'est amb el Jou i amb terres de Sant Llorenç, al sud amb la parròquia de Sant Salvador de la Vedella i el Llobregat. a l'Oest amb la Serra d'Ensija i , al nord, amb un Monte Cazuan, de difícil localització. El domini de les terres de Vallcebre juntament amb les de Fumanya i Vilosiu va ser motiu de litigis entre els senyors de Berga i el monestir de Sant Llorenç prop Bagàl seu domini degut a la posició estratègica. Aquests afers acabaren amb una sentència del comte reconeixent la propietat del monestir. Al segle XIV aquesta església esdevé una sufragània de la parròquia de Sant Julià i santa Maria i coneguda ja pel seu nom actual, Sant Climent de la Torre de Foix. Al segle XVII i XVIII degué patir algunes transformacions i possiblement va ser abandonada al segle XIX. Avui dia ha estat consolidada

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 56. SERRA I VILARÓ,JOAN (1989). Les baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol. III.ViGUÉ, JORDI; BASTARDES, ALBERT (1978) .Monuments de la Catalunya romànica. El Berguedà Artestudi.Barcelona, 1978: DDAA (1982). " Església de Sant Climent de Vallcebre o Sant Climent de la Torre de Foix" Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura

